

DUYUŞSAL DAVRANIŞLAR

Yusuf GÜNEŞ

İstanbul Üniversitesi

Orman Fakültesi

Çevre ve Orman Hukuku Anabilim Dalı

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından İ.Ü. Orman Fakültesi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

○ Duyuşsal Davranışlar

- Eğitimin hedeflerinde kapsanan insan niteliklerinden bir bölümü, ilgi, tutum, özkavram (özgüven) adlarıyla anılan değişik güçlerdeki duygu ve davranış eğilimlerinden oluşmaktadır.
- Bu grupta **büyüklerle saygı, yurt sevgisi, öğrenme ilgisi, kendine güven, güçlüklerden yılmama, başkalarına ve değişik fikirlere karşı hoşgörü** konusunda titizlik gibi insan özellikleri yer alır.
- Bu alan da, bilişsel alan gibi kendi arasında aşamalı olarak sıralanmıştır; fakat bilişsel alanın bilgi basamağında sayılabilecek bazı öğeler olmadan, duyuşsal alandaki özellikler gerçekleşmeyebilir; çünkü bilmediğimiz bir nesneye, olguya karşı herhangi bir sevgi, nefret, korku vb. gibi duyuşsal bir tepki gösteremeyiz. Göstersek bile bu tepkiler süreklilik kazanmayabilir. Bir anlık bir ilgi, tutum, değer vb. bu basamakta söz konusu değildir.
- Örneğin, bir kişinin belli bir yer ve zamanda muhtaç birine yardımda bulunması onun yardımsever olduğunu göstermeyebilir. Örnekteki kişinin yardımsever olduğu sonucuna ulaşabilmek için, belli bir dış etki olmadan, onun çok değişik yer ve zamanlarda da aynı davranışı göstermekte olduğunun görülmesi gerekebilir.

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından
İ.Ü. Orman Fakültesi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

- Kısacası, Duyuşsal Özellikler genellikle doğrudan gözlenemeyen ve kişinin etki altında bırakılmadan uzun süreyle çeşitli koşullar altında gözlenmesi sonucu bu kişide var ya da yok olduğuna karar verilebilen özelliklerdir.
- Duyuşsal Alanı aşamalı olarak aşağıdaki gibi kodlanmıştır:
 - Alma
 - Tepkide Bulunma
 - Değer verme
 - Örgütlenme
 - Nitelenme

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından İ.Ü. Orman Fakültesi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

1. ALMA

- Kişi nesne ve olguların farkında olmazsa, ona karşı bilişsel, duyuşsal, devinişsel, sezgisel bir davranış geliştiremez. Bu basamaktaki davranışlar, bilişsel alanın bilgi basamağındaki hatırlama davranışlarıyla iç içedir, bilmenin içinde farkında olma vardır ama bilme farkında olmadan daha fazla bir davranıştır; fakat farkında olma, almaya açık olma bir hatırlama değildir.
- Çünkü bir uyarıcının farkına varma, uyarıcının niteliğini, özelliklerini bilme anlamına gelmeyebilir. Sözgeleşi; sosyal bilgilerde, kişilerin farklı düşünce ve inançları olduğunu fark edemeyen bir kişi onlara karşı hiçbir alanda öğrenilmiş bir davranış gösteremez. Kişi önce nesnenin, olgunun farkına varır; ondan sonra uyarıcıya açık olabilir.

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından
İ.Ü. Orman Fakültesi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

Alma Basamakları

- Farkında Olma
- Almaya Açıklık
- Kontrollü-Seçici Dikkat

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından İ.Ü. Orman Fakültesi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

Farkında Olma

- **Bu basamakta nesne ve olgudan gelen uyarıcıya fark etme vardır.**
- Örneğin sosyal bilgiler için "enflasyonun farkında oluş, ülkenin önemli sorunlarını fark ediş" gibi ifadeler örnek olarak verilebilir.
- **Hedef Örnekleri**
 - Çocuklardaki davranış problemleri ile ilgili olarak erken tanının öneminden haberdar oluş.
 - Acil olarak yapılması gereken şeylere duyarlı oluş
 - Dengeli bir yetişkin yaşamındaki boş zaman etkinliklerinin öneminin farkında oluş
 - Yabancı dil bilmenin iş bulma konusunda sağlayacağı avantajdan haberdar oluş.
 - Matematiğin insan yaşamındaki öneminin farkında oluş.

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından İ.Ü. Orman Fakültesi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

Almaya Açıklık

- Bu basamakta kişi **uyarıcıyı red etmez, ondan kaçmaz; tersine ona doğru bir yönelme** vardır. Uyarıcıyı çekici bulma, ona ilgi duyma, onu yargılama, arama da söz konusu değildir. Böyle olmakla birlikte uyarıcıya karşı bir dönüklük, açıklık ve hoşgörülük vardır.
- Birinci düzeyin ikinci alt kategorisinde de bilişsel davranış özelliği devam etmektedir. Bu düzeyde bireye birkaç uyarıcı arasından esas üzerinde durulan uyarıcıyı fark etme fırsatı verilmesi halinde, bireyin bundan aktif olarak kaçma davranışı göstermeden ona dikkat etmeye istekli olması söz konusudur.

Hedef:Konuşanı dikkatlice dinlemeye dönüklük kazanımlar

- Hangi konuda konuşulduğunu yazar/söyler (seçip işaretler)
- Konuşanın verdiği örneklerden (varsa) ikisini yazar/söyler (seçip işaretler)
- Konuşmacının vurguladığı yardımcı noktaları yazar/söyler (seçip işaretler)
- Konuşmacının vurguladığı ana noktayı yazar/söyler (seçip işaretler)
- Konuşma sırasında (varsa) kullanılan araç-gereçleri yazar/söyler (seçip işaretler)

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından İ.Ü. Orman Fakültesi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

Kontrollü veya Seçici Dikkat

- Bu basamakta kişi birden fazla uyarıcı arasından birini ya da birkaçını seçebilir. Dikkatini ve ilgisini ona yöneltebilir. Örneğin; televizyon programlarında kişinin filmlere, haberlere, reklamlara ya da müzik programlarına veya bunlardan birine dikkatini toplamasında olduğu gibi.
- Birinci düzeyin üçüncü alt-kategorisinde denetimli veya seçici dikkat önem kazanır. Uyarıcılardan bazılarının ayıklanıp, seçilen bir şey üzerinde dikkatin yoğunlaştırılması söz konusudur. Öğrencinin bir oranda dikkatini denetim altına alması bu kategorinin bir özelliğidir.
- Hedef: Alanıyla ilgili yayınları seçmede dikkatli oluş.
 - **kazanımlar**
 - Alanıyla ilgili (varsa) sürekli temel yayınların adlarını listeleyip yazar/söyler (seçip işaretler)
 - Bu yayınların basıldığı yayınevinin adını yazar/söyler (seçip işaretler)
 - Son çıkan yayınlar arasında, alanıyla ilgili olanların adını yazar/söyler (seçip işaretler)
 - Alanıyla ilgili verilen bir temel yayının hangi konuda olduğunu yazar/söyler (seçip işaretler)

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından
İ.Ü. Orman Fakültesi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

2.TEPKİDE BULUNMA

● Bu basamakta genellikle ilgiler söz konusudur. Öğrencinin etkin biçimde katılmasını vurgular. Bu düzeyde öğrenci özel bir olaya karşı bilinçlice tepkide bulunur ve onlarla ilgilenir, uyarıcıları arar, onlarla bulunmaya isteklidir ve üstelik bu işten zevk alır.

● Bu kategori aşağıdaki alt basamaklara ayrılır

- Uysal davranma
- Tepki verme istekliliği
- Doyum- Tepki Vermekten Tatmin Olma, Haz Duyma

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından
İ.Ü. Orman Fakültesi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

Uysal Davranma

• Bu düzeyde, öğrencinin bir şeye dikkatini yoğunlaştırdıktan sonra aktif olarak tepkide bulunması kastedilmektedir. Davranışı betimlemek üzere “itaat veya rıza, uysallık” sözcükleri kullanılabilir. Hatta rıza, uysallık sözcükleri istemeden boyun eğme anlamına gelmeyip, bir öneriye tepki kavramını daha iyi verdikleri için, itaatten daha uygun sözcüklerdir. Bu düzeyde sözcüklerin işaret ettiği gibi, davranışın başlatılmasıyla ilgili bir pasiflik söz konusudur. Davranışı yapma isteği açık olmasa da direnme de yoktur.

• **Hedef:** Eğitim ve öğretimin kurallarına uymaya razı oluş

• kazanımlar

- Okula zamanında gelir
- Verilen göreve itiraz etmeden gereği gibi yapar
- Öğretmenlerini ve arkadaşlarını selâmlar
- Okulu temiz tutar
- Okula temiz ve düzgün giyinip gelir
- Okul araç-gereçlerine dikkatli kullanır.
- Kopya çekmez

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından
İ.Ü. Orman Fakültesi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

Tepki Verme İsteği Gösterme

• Bu düzeyin anahtar sözcüğü “isteklilik”tir. Dıştan gelen bir uyarı, herhangi bir dış zorlama olmadan öğrencinin kendi isteğiyle bir takım davranışları göstermesi söz konusudur. Tepki kişi tarafından seçilmiştir. Öğrenci görevli olduğundan değil; istediği için gerekli davranışı gösterir.

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından
İ.Ü. Orman Fakóltesi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

Tepki Vermekten Tatmin Olma, Haz Duyma

- Uyarıcıya karşı kişinin severek, zevkle, doyuma ulaşacak davranışlar göstermesidir. Uyarıcıya karşı istendik davranışı göstermeyince üzülür, sıkılır, pişmanlık duyabilir.
- İstemenin de dışında davranışı göstermekten haz duymaya başlama söz konusudur.

○ HEDEF ÖRNEKLERİ

- İşbirliği ile çalışmaktan zevk alış.
- Boş zamanlarında kitap okumaktan zevk alış
- Konsere gitmekten, resim galerilerini gezmekten zevk alış.
- Bir sanat eserinden heyecan duyuş, zevk alış.
- Doğayla baş başa olmaktan zevk alış.
- Yabancı dilini ilerletmek amacıyla, yabancı kanalları izlemekten zevk alış
- Öğrendiklerini uygulama ve yeni bilgiler edinme amacıyla, bir merkezde kendi isteğiyle staj yapma imkanlarını araştırmaktan zevk alış.
- Yabancı dilini ilerletme amacıyla, bir kursa devam etmekten zevk alış.

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından
İ.Ü. Orman Fakültesi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

3. DEĞER VERME

◉ Değer verme, bir öğrencinin belli bir şeye, olaya ya da davranışa verdiği değerle ilgilidir. Bu, daha basit olan bir değeri kabullenmişlikten (grup becerisini geliştirme arzusu) daha karmaşık olan adanmışlık düzeyine (grupun etkililiği için sorumluluk yüklenir) kadar uzanır.

◉ Bu düzeyde davranış sergileyen öğrencinin davranışı bir inanç veya tutum özelliğini gösterecek kadar sebatkar bir şekilde yapılan tutarlı bir davranıştır. Öğrenci bu davranışı uygun durumlarda kararlı bir şekilde göstererek bu konuya değer verdiğini belli eder.

◉ Bu basamakta kişinin duyuşsal tepkileri sınırlı bir kararlılıktan açık bir kararlılığa ve tutarlılığa doğru derecelenebilir. Öğrencinin bir uyarıcıya karşı nasıl bir duyuşsal tepki gösterebileceği, bu basamakta kestirilebilir. Böyle olmakla birlikte kişinin değerlerinin de zamanla değişebileceği unutulmamalıdır. Tutum, inanç ve değerler bu basamağın kapsamı içindedir.

◉ Hedef yazarken; hedef cümlesinin sonuna "**düşkünlük, süreklilik, adanmışlık, takdir ediş, kendine iş edinış, kendini veriş**" gibi ifadeler getirilmelidir.

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından İ.Ü. Orman Fakültesi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

Değer Verme Basamakları

- Değeri Kabullenme
- Taraftar Olma, Bir Değeri Tercih Etme
- Değere Adanmışlık

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından İ.Ü. Orman Fakültesi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

Bir Değeri Kabullenmişlik

• Bu aşamada inanç tam kesinlik kazanmamıştır, ama kendisinin böyle bir inanca sahip bir kişi olarak algılanma isteği ağır basmaktadır. Değer, davranışta tutarlı bir denetici gç oluşturacak derinlikte içselleştirilmiştir. Belirli bir tutarlılık ve sebat söz konusudur. Kişi uyarıcıya karşı sürekli aynı duyuşsal tepkiyi gösterebilir. Davranış, bir inanç gibi ortaya çıkabilir; fakat zamanla bu değerleri değişebilir.

• HEDEF ÖRNEKLERİ

- Yurtta barış, dünyada barış ilkesinin önemini takdir ediş
- Uygulamanın öğretimdeki önemini takdir ediş
- Matematik problemlerini başka yollardan çözmek için sürekli istekli oluş
- Etkin bir şekilde konuşma ve yazma yeteneğini geliştirme konusunda sürekli istekli oluş
- Sağlığı en üst noktada tutma prensibini takdir ediş
- İster yerel, ister ulusal, ister uluslararası olsun, ortak bir sorunun çözümünü üstlenen grupların bir yesi olduğunu hissetmenin önemini takdir ediş
- Halka açık tartışmalara katılıp dinleme ve tartışmalara iştirak etme konusunda sorumluluk duymayı takdir ediş
- Evliliğin başarisında karı – koca arasındaki arkadaşlığın çok önemli bir faktör olduğu görüşünü kabul ediş

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.. lme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından
İ.. Orman Fakültesi ğretim yeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

Taraftar Olma, Bir Değeri Tercih Etme

- Toplumca oluşturulan değer yargılarından birini diğerlerine tercih etme, onlardan daha uestun tutma sız konusudur. Bu basamakta, kişi bu değerlerin peşine duser, onu arar, ona zaman ayırır. Kişinin bu basamaktaki davranışları srekli ve kararlıdır.

● HEDEF ORNEKLERİ

- Grubun sessiz uyelerini tartışmaya dahil etmeyi kendine iş ediniş
- Onemli konularla ilgili olarak basına mektup yazmayı kendine iş ediniş
- Değer verdiği bir konunun geręekleřmesi için aktif rol almaya açık oluş
- Eğitim ortamını temiz tutmayı kendine iş ediniş
- Her turlu eleştiriye açık oluş.

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Olme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından
İ.Ü. Orman Fakultesi Oğretim Uyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

Bir Değere Adanmışlık

• Kişi bu basamakta bir değer için maddî ve manevî gücünü harcayabilir. Başkalarını da bu değer için peşinde sürüklemek için çaba harcayabilir. Burada kişi değerle özdeşleşmiştir. Bir düşünceye, partiye, takıma vb. özveride bulunarak bağlanmak ve onu savunmak bu basamağın kapsamı içindedir. Eğitimde hedef davranışlar istendik olmak zorundadır. Bu nedenle kişiye, her türlü bağınazca, kişinin, insanlığın, toplumun, doğanın geleceği için sakıncalı olan davranışlar kazandırılması büyük sakıncalar doğurabilir.

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından
İ.Ü. Orman Fakültesi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

4.ÖRGÜTLEME

Değeri Kavramsallaştırma

Değeri Örgütleme

● Örgütleme, farklı değerleri bir araya getirme, değerler arasındaki çelişkileri çözümü ve iç tutarlığı olan bir değer sistemi oluşturmayla ilgilidir.

● Bu basamakta kişi yeni değerler, duyuşsal alanla ilgili yeni örüntüler oluşturur. Bu basamağa değin hep başkalarının, ya da toplumca oluşturulan değerleri benimsenmişti. Oysa bu düzeyde, hem başkalarının ve toplumca oluşturulan değerleri, hem de kendisince benimsenip savunulanları irdeler. Aralarındaki ilişkilere bakar ve bir sonuca varır. Sonuncu olarak da kendi içinde çelişmeyen yeni bir değerler sistemi oluşturur. İşte bunlar, bu basamağın kapsamı içindedir.

● **Hedef:** Meslekî sorunlarını giderici yeni değerler oluşturmada kararlılık

● kazanımlar

- Meslekî sorunları giderici yeni değerler oluşturana dek sürekli çalışır.
- Sunulmak üzere, mesleki sorunların çözümüne ilgili orijinal bir bildiri hazırlayıp yazar
- Toplantılarda bildiriye sunar
- Başka bildirimleri eleştirir
- Oluşturulan değerleri gerekli makamlara sunar
- Gerekli kişilere yeni değerleri kabul ettirir
- Bu değerlerin uygulanmasını sağlar
- Uygulamaları sürekli denetler
- Uygulama sonuçlarına göre meslektaşlarına sürekli bilgi verir

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından Çiğdem Sultan'ın Özetini Üzerine için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

5.BİR DEĞER YA DA DEĞERLER BÜTÜNÜYLE NİTELENMİŞLİK

- Kişinin bu basamaktaki davranışları onun karakterini yansıtır. Bir bakıma dünya görüşünü, yaşam anlayışını ortaya koyar. Kişin tüm yaşamı boyunca oluşturduğu duyuşsal özellikleri, bu basamakta hem tutarlı olmuş hem de kapsam bakımından genişlemiş ve zenginleşmiştir. Artık kişinin davranışları büyük bir olasılıkla kestirilebilir.
- Hedef yazarken tümcelerin sonuna "**alışkanlık haline getiriş, kişiliğe sahip oluş**" gibi ifadeler bulunmalıdır. Davranış tümcelerinin sonunda ise, "**her zaman, her durumda ve sürekli olarak yapma, savunma, gözden geçirme, hizmet etme, çözme, kullanma**" gibi söz öbekleri kullanılmalıdır.

○ 5.10 Genellenmiş Örüntü

○ 5. 20 Niteleme

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından
İ.Ü. Orman Fakültesi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

Genellenmiş Örüntü

- Kişi belli nesne, olgu, ya da olaylara karşı birbirine çok yakın tepkilerde bulunabilir. Çevresini tutumlarına, değerlerine, inançlarına göre algılayıp yorumlayabilir. Kendine özgü değerlere göre davranabilir.
- **Hedef:** Yasalara saygılı olmayı bir alışkanlık haline getiriş
- **kazanımlar**
 - Haksızlığa uğradığı zaman her durumda yasal yollara başvurur
 - Yasaların gerektiğini her zaman yapar
 - Beğenmediği yasaları değiştirmek için, her zaman yine yasal yolları kullanır.

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından
İ.Ü. Orman Fakültesi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

Nitelenme

- En üst basamaktır. Kişinin karakteri, benliği söz konusudur. Değerlerle kişi özdeşleşmiştir. Kapsam açısından değerler genişlemiş ve zenginleşmiştir. Kişi hakkında ileri sürülen "namuslu, doğru, haksızlığa dayanamaz, ya da hilebaz, yalancı, ona güvenilmez" gibi yargılar bu basamağın kapsamı içindedir.
- **Hedef:**Tüm canlıları seven bir kişiliğe sahip oluş
- **Kazanımlar**
 - İnsanlar arasında hiçbir zaman ayırım yapmaz
 - İnsan haklarını çiğneyenlere her zaman karşı çıkar
 - İnsanlığın sorunlarını çözmek için sürekli uğraşır
 - Doğayı tahrip edenlere her zaman karşı çıkar
 - Bu tür kuruluşlara sürekli maddi ve manevi destek sağlar.
 - İnsanların sevinçlerine, acılarına vb. her zaman ortak olur.
 - İnsanları hiçbir zaman kandırmaz.
 - İnsanlarla hiçbir zaman alay etmez
 - Zor durumda olanların yardımına karşılık beklemeden her zaman koşar
 - Hastane, hapisane, çocuk yuvası, düşkünler evi gibi kurumla sürekli ziyaret eder
 - Bu gibi kuruluşlarda olanların dertlerini bıkmadan dinler.

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından İ.Ü. Okuma Takvimi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır

İLGİNİZE TEŞEKKÜR EDERİM

YUSUF GÜNEŞ

Yard. Doç. Dr. Hatice Ergin'in, İ.Ü. Ölçme ve Değerlendirme Seminer Programı ders notlarından İ.Ü. Orman Fakültesi Öğretim Üyeleri için sadece eğitim amaçlı seminer amacıyla uyarlanmıştır